

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum: 2026-01-12

Handläggare: Mastibegim Milikbekova

Miljöförvaltningens ärendenummer: 2026-300

Handläggare:

Tillsynsplan 2026 för serveringstillstånd, gårdsförsäljningstillstånd, folköl, tobakstillstånd samt receptfria läkemedel

Bakgrund

Denna plan avser tillsyn utifrån alkohollagen (2010:1622), lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, och lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter.

Kommunens tillsynsansvar gällande alkohol och folköl regleras i 9 kap 2 § och 3 § alkohollagen (AL). Enligt 9 kap 2 § AL, kommunen och polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelserna som gäller för servering av alkoholdrycker, över detaljhandel med folköl och gårdsförsäljning.

Enligt 9 kap 2 § 3 st AL, ska kommunen årligen upprätta en tillsynsplan som ska ges in till Länsstyrelsen.

För tillsynen gällande efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring i 7 kap AL finns det särskilda regler i marknadsföringslagen (2008:486). Tillsynen gällande efterlevnaden av bestämmelserna gentemot den som har serveringstillstånd får, i fråga om marknadsföring på serveringsstället, utövas också av kommunen. För kommunens tillsyn gäller inte 7 kap 8 §.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen är en del av svensk lag sedan 1 januari 2020 och har därmed lika stor tyngd som övrig svensk lagstiftning. Barnkonventionen innehåller 54 artiklar om barns rättigheter och alla är lika viktiga. I konventionen finns fyra grundprinciper som alltid ska beaktas i frågor som kan beröra barn:

- Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3: Vid beslut som rör barn ska det i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
- Artikel 6: Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Miljöförvaltningen ska beakta i de frågor och beslut som kan påverka barn och ungdomar. Miljöförvaltningen ska värna om barn och ungas hälsa och välmående när beslut fattas.

Inom Landskrona stads organisation ansvarar Miljöförvaltningen för tillståndsgivning och tillsyn av serveringstillstånd, för försäljningstillstånd och tillsyn av tobak, för tillsyn av folköl, e-cigarettor och påfyllningsbehållare, tobaksfria nikotinprodukter samt kontroll över receptfria läkemedel. Viktigt att poängtera är att kontrollen av läkemedel *inte* är tillsyn. I stället är det Läkemedelsverket som är tillsynsmyndighet över receptfria läkemedel och kommunen har endast funktionen att kontrollera dessa vilket regleras i 17, 20 §§ Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Det görs lämpligen i samband med tillsyn över folköl, tobak, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter.

Syftet med tillsynsplanen är att beskriva och informera om hur tillsynsarbetet inom områdena alkohol, folköl, tobak, e-cigarettor och påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel är planerat att genomföras under 2026. En upprättad tillsynsplan strukturerar och underlättar tillsynsarbete väsentligt och ökar förutsättningarna för att få en god effekt av arbete. Tillsynsplanen ska vara tillgänglig för kommunens invånare och företagare så att de kan få en inblick i kommunens planerade tillsyn.

Tillsyn

Tillsynsarbete inkluderar tre delar - inre tillsyn, yttre tillsyn och förebyggande tillsyn. Alla tre delar bedöms av lagstiftaren som lika viktiga för att tillsynen totalt sett ska vara effektiv.

Inre tillsyn är ett administrativt arbete som kan sammanfattas med att tillståndshavarens organisation och ekonomi kontrolleras hos Skatteverket. Det mest väsentliga är att tillståndsinnehavaren har fullgjort sitt ansvar gentemot samhället, d.v.s. betalat in skatter och avgifter. Uppgifter hämtas även från polisens belastnings- och misstankeregister.

Yttre tillsyn inklusive uppföljnings- och påkallad tillsyn innebär oannonserade besök ute på serveringsställena. Fokus är främst att kontrollera efterföljsamhet vad gäller åldersgränser, ordning och nykterhet samt att tillse att serveringsstället är tryggt att vistas på. Påkallade tillsyn görs när inre tillsyn eller tips från allmänheten gett anledning till det och uppföljande tillsyn görs då brister konstaterats vid tidigare tillsyn.

Tillsyn sker även genom myndighetsgemensamma insatser där till exempel polisen, Skatteverket och kommunen genomför riktad tillsyn tillsammans. Vid samordnad tillsyn är det deltagande myndigheter som tillsammans väljer ut vilka verksamheter som ska få ett tillsynsbesök.

Förebyggande tillsyn innebär att kommunen ska tillhandahålla informations- och utbildningsinsatser, hjälp med tillståndshavarnas policyarbete och vara tillgänglig för dialog och service samt erbjuda utbildning enligt metoden "Ansvarsfull alkoholservering".

Kontrollköp genomförs som en förebyggande åtgärd för att säkerställa att verksamheter i kommunen inte säljer alkohol till barn och ungdomar. Kontrollköp genomförs enligt fastställda riktlinjer från Folkhälsomyndigheten och Länsstyrelsen.

Tillsyn serveringstillstånd och finansiering

I Landskrona stad finns för närvarande totalt 60 serveringsställen med stadigvarande tillstånd för alkoholservering till allmänheten. 11 av dem 60 serveringsställen har även serveringstillstånd för slutet sällskap och 1 av de har gårdsförsäljningstillstånd.

I förhållande till sin geografiska yta är Landskrona stad en tämligen krog tät kommun vilket Ven till stor del bidrar med, där det finns många krogar med serveringstillstånd på en begränsad yta.

Årligen hanteras ca 20 ansökningar om serveringstillstånd, varav ca 5 ansökningar gäller stadigvarande serveringstillstånd och resterande är tillfälliga serveringstillstånd och ändringar av befintliga tillstånd. Förutom dessa hanteras anmälningar om catering, anmälan av serveringsansvariga och utskick av restaurangrapporter.

Handläggningen av en ansökan om stadigvarande serveringstillstånd tar ca 10 timmar medan en ansökan om ett tillfälligt tillstånd tar ca 6 timmar. Ändringar i befintligt tillstånd tar mellan 5 och 8 timmar.

Majoriteten av tillstånden omfattar serveringsställen som har öppet till senast klockan 01:00. 95 procent av serveringsställena har serveringstillstånd med serveringstid till klockan 01:00 och bara 5 procent har serveringstid till kl. 03:00.

Landskrona stads kostnad för tillstånd- och tillsynsarbete är självfinansierad utifrån de avgifter som tas ut i samband med tillståndsprövning och tillsyn. Kommunens rätt att ta ut sådana avgifter och nivån på avgifterna regleras i kommunallagen (KL) 2 kap. 5 § och av den så kallade självkostnadsprincipen i 2 kap. 6 § KL.

Fasta avgifter betalas för handläggning av ansökningar om serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd och vid ändringar i befintliga tillstånd. I handläggningen ingår bland annat remisshantering, besök på serveringsstället, beredning av beslutsunderlag och utfärdandet av tillståndsbevis.

Varje år betalar tillståndshavare också en tillsynsavgift, som är baserad på hens omsättning av alkohol året innan. Avgiften bekostar stadens arbete med tillsyn och förebyggande arbete.

Utredningssekreterare för serveringstillstånd och tobakstillstånd ingår i miljöförvaltningens hälsoskyddssektion som består av hälsoskydds- och livsmedelsinspektörer. Tillsyn i serveringstillstånd och försäljningsställen för tobak och liknande produkter kommer att göras tillsammans med miljö- och hälsoskyddsinspektörer på förvaltningen vid några tillfällen under året. Utredningssekreterare får även hjälp med tillsyner under helger och kvällstid, av Individ- och familjeförvaltningens medarbetare inom Fält och fritids.

Tillsyn för folköl, tobak, e-cigarretter, och påfyllningsbehållare, tobaksfria nikotinprodukter samt kontroll över receptfria läkemedel

För närvarande finns 55 registrerade försäljningsställen för något eller några av försäljningsslagen folköl, tobak, e-cigarretter eller receptfria läkemedel hos kommunen.

Tillståndsplikten för tobaksförsäljning innebär att samma krav på lämplighet krävs för att sälja tobak som för serveringstillstånd av alkohol. Lämplighetskravet är lika högt ställt och innebär bland annat att den som beviljas tillstånd ska ha visat sig vara laglydig och ekonomiskt skötsam. Brottslighet eller misstanke om brottslig verksamhet samt misskött ekonomi är som huvudregel diskvalificerande.

Resultat för tillsynen under 2025

Alla restauranger med stadigvarande serveringstillstånd i Landskrona fick minst ett tillsynsbesök helt enligt plan under 2025. Med hjälp av kommunens fältgrupp på Individ- och familjeförvaltningen fick de serveringsställen som misstänks ha sålt alkoholdrycker utanför serveringstillståndet eller sålt alkohol till minderåriga extra tillsyn.

Nästan alla serveringsställen på Ven har fått tillfälle till tillsyn under sommaren 2025.

Samordnad tillsyn med andra myndigheter riktades mot Bygg/entreprenad och avfallshantering under 2025 så tillsyn inom serveringstillstånd ingick inte i den.

Inre tillsyn har genomförts på några serveringsställen under 2025 i syfte att följa upp att tillståndshavare fortfarande uppfyller alkohollagens krav på vad gäller personlig och ekonomisk lämplighet.

Bortsett från ett par försäljningsställe för tobak, folköl, receptfria läkemedel, e-cigarretter och tobaksfria nikotinprodukter som inte fått tillfälle till tillsyn, fick övriga minst ett tillsynsbesök helt enligt plan under 2025.

Fem av försäljningsställena fick samordnad tillsyn med polisen. Tillsynen var riktad mot kontroll av egenkontrollprogram.

Under 2025 genomförde kommunen kontrollköp i fem butiker. Kontrollköpet genomfördes i syfte att kontrollera att butiker inte säljer tobaksvaror till personer under 18 år. Miljöförvaltningens utredningssekreterare har pratat med butiksansvariga om vikten att utbilda nyanställda om kravet på ålderskontroll och övriga bestämmelser vid tobaks- och folkölsförsäljning. Samtliga butiker har fått informationsblad om kontrollköp samt egenkontrollprogram.

Uppföljning av verksamheten

Service och tillgänglighet avseende serveringstillstånden utvärderas löpande genom den så kallade Insiktsmätningen. Alla verksamheter som har fått ett beslut från enheten ges möjlighet att besvara en enkät för att ge feedback på enhetens arbete. Resultatet följs därefter upp av enheten i syfte att identifiera förbättringsområden.

Enligt Insikts undersökning 2024, uppgår NKI för serveringstillstånd till 85. Resultatet är en förbättring från 2022 då resultatet var 81. Uppdelat på serviceområde syns större förändringar inom bemötande och tillgänglighet. Det slutliga resultatet för 2025 publiceras i maj 2026.

Handläggningstiden är generellt kortare än vad lagen kräver, vilket gör att ansökningsprocessen blir mer effektiv. Det finns dock fortfarande behov av förbättring avseende digitala tillgängligheten/tjänster för serveringstillstånd och kunskap i ämnesområden. Även om digitala ansökningar har förenklat och effektiviserat processen för både sökande och kommunen, är den ännu inte tillgänglig för alla, ex. personer med funktionsnedsättning.

Mål med tillsynen under 2026

Tillsyn serveringstillstånd

Under 2026 kommer Miljöförvaltningen att arbeta med nedan beskrivna mål:

Det övergripande målet för den svenska alkoholpolitiken att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar.

Samtliga verksamheter ska ha tillsynsbesök 1–2 gånger under året. De verksamheter som har en stor andel alkoholförsäljning eller hög risk för påverkan/störning ska ha fler besök om behov uppkommer. Samtliga tillsynsbesök dokumenteras genom tillsynsprotokoll i den digitala applikationen AlkT. Programmet är köpt från Sokigo. Tillsynsprotokollet ligger till grund för nya besök, riktad tillsyn och även krav på åtgärder eller sanktionsbeslut.

Minst ett tillsynsbesök under året till verksamheter som har gårdsförsäljningstillstånd.

Inre tillsyn ska genomföras för samtliga verksamheter under året.

Samordnad tillsyn med polismyndigheten, Skatteverket och andra myndigheter är planerad och ska genomföras vid minst ett tillfälle under året. Fokus vid tillsynen ska vara kontroll att servering inte sker till underåriga samt överservering.

Miljöförvaltningen ska även arbeta förebyggande under kommande år. Vilket innebär att den ska genomföra utbildning i Ansvarsfull alkoholservering.

Utredningssekreterare kommer att delta i nationella och lokala nätverk tillsammans med andra handläggare inom serveringstillstånd samt samverka med andra kommuner för att utveckla tillsynen.

Tillsyn folköl, tobak och receptfria läkemedel

Alla försäljningsställen för folköl, tobak, e-cigarettor och receptfria läkemedel ska få minst ett tillsynsbesök under 2026.

Utredningssekreterare för serveringstillstånd och tobakstillstånd ingår i miljöförvaltningens hälsoskyddssektion som består av hälsoskydds- och livsmedelsinspektörer. Tillsyn i försäljningsställen för tobak och liknade produkter kommer att göras ensam av utredningssekreterare eller tillsammans med livsmedelsinspektörerna vid några tillfällen under året.

Tillsyn i butiker som säljer folköl, tobak ska genomföras i samarbete med polisen vid ett tillfälle.

Inre tillsyn ska genomföras för samtliga försäljningsställen under 2026.

Miljöförvaltningen planerar att genomföra kontrollköp av tobaksvaror under höst/vinter 2026. Resultatet kommer att användas av kommunen som underlag för att skapa en dialog mellan kommunen och tillståndshavaren.

Tillsynsplanen upprättas årligen och revideras vid behov.